

MEQUINENSA

Iniciem la visita amb el guia que ens dóna explicacions exhaustives.

Al peu del turó observem la maqueta del poble vell. Ara s'està recuperant l'entramat dels carrers que el pantà no va inundar, a fi de poder-los visitar.

En un principi l'Empresa ENHER només volia reconstruir la part del poble inundat. Els veïns, però, van demanar la reconstrucció del poble sencer. S'arribà a un acord de traslladar tot el poble, indemnitzant 50.000 ptes. per persona.

Les terres més fèrtils de regadiu van quedar negades per l'aigua de l'embassament, i per cultivar només van quedar les terres de secà. Alguns veïns van preferir quedar-se; d'altres van marxar per falta de perspectives econòmiques.

El pont es va inaugurar el 1929; el 1838 va ser destruït durant la Guerra Civil; en 1953 es va reconstruir.

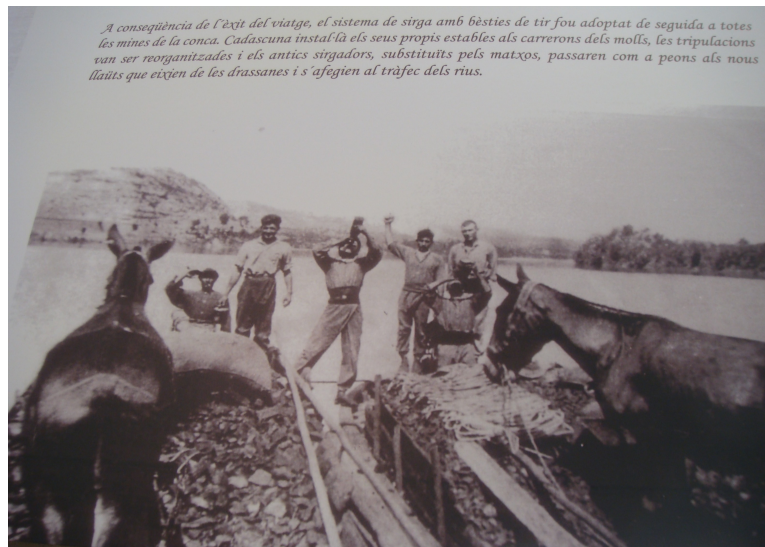
El poble vell

Comencem la visita al Museu d'Història veient un audiovisual. El riu i l'aigua han determinat la vida del poble. Seguim els diferents apartats del Museu: **Natura i Paisatge**, exposa la varietat i bellesa de fauna, flora i d'altres elements de la zona. El d'**Història** és molt extens, comprèn des de l'edat antiga fins al S. XX. Algunes dades: els estudis demostren que el poble va ser fundat el s. VIII per tribus berbers, de la llengua dels quals deriva el nom de Mequinensa. Importància de la seva situació estratègica, que ha condicionat fets històrics, alguns dramàtics, en diferents èpoques. El 1149 la conquesta Ramon Berenguer IV. Al S. XIX s'inicia l'explotació de les mines de carbó; el transport del mineral pel riu amb llaguts ha proporcionat una de les imatges més característiques del poble. Jesús Moncada ho ha recreat a la novel·la "Camí de sirga". Personatges nascuts al poble han destacat en activitats artístiques, pedagògiques ... En educació es destaca la tasca desenvolupada per

Maria Quintana; l'edifici que avui alberga el Museu va ser un Grup Escolar promogut per iniciativa seva.

L'espai **Jesús Moncada** exposa fets de la seva participació en la vida social de Mequinensa, a més de l'obra literària i pictòrica. El públic el coneix com escriptor; però ell va anar a Barcelona amb la finalitat de pintar i va encarar la seva activitat a la literatura preferentment.

Trets de la història recent de Mequinensa són exposats i explicats amb fragments de la seva obra més famosa "Camí de sirga".

Activitats econòmiques i origen del camí de sirga

Darrere el Museu i a l'aire lliure se situa l'àmbit de la **Prehistòria i l'Arqueologia**. Amb finalitat lúdica i didàctica, el contingut s'estructura en sis espais interconnectats que reconstrueixen elements de la vida quotidiana durant la prehistòria i protohistòria de Mequinensa, són:

Una **maqueta** en relleu del terme municipal; s'hi situen els recintes arqueològics documentats fins al moment, classificats per èpoques i funcions.

Un **fons mural** que exposa un paisatge neolític on s'hi representen tots els elements expositius del recinte. Es basa en les dades científiques extretes de les excavacions.

Reconstrucció d'una **balma** que inclou informació prehistòrica del terme i reproduccions de pintures rupestres de la zona mediterrània peninsular.

Reconstrucció d'una **cabana** del poblat neolític de Riols I amb l'ambientació exterior i interior.

Sepultures megalítiques dels primitius pobladors, amb esquelets i aixovar.

Reconstruccions d'objectes domèstics i funeraris procedents del poblat "Los Castellets" situat entre el segon i primer mil·lenni a. C.

Entrada a l'espai de la Prehistòria

Perforant per posar barrenos

Museu de la Mina: Està situat a l'interior del turó al cim del qual s'alça el castell. La mina conté reserves de carbó de 6-7m. de gruix; encara s'explota.

A l'entrada s'exposa informació gràfica: situació de les mines a l'entorn del riu, extracció del carbó, transport fluvial... A l'interior es mostra l'evolució del treball dels miners, del manual a la industrialització. Una característica important és l'absència de grisú.

Diferents mètodes d'explotació:

En "**el caño**" s'extreia el carbó manualment; es tirava a la vagoneta; si hi queia alguna pedra, el miner no cobrava el treball que li havia costat omplir la vagoneta.

Barrinar: l'espai perforat es protegeix amb "mampostes"; es posen els explosius, es desallotja la mina i a la nit els artillers els fan explotar; l'endemà s'extreu el carbó.

La màquina de perforar o “rossadora” arrenca el carbó que va a parar al “panzer”, cinta transportadora que trasllada el mineral; la rossadora integral pot fer diverses feines. La rossadora amb piles de pistons hidràulics pot ser manejada per un sol operari.

La moto pala podia treballar en un espai de sostre fort; entre els espais excavats es deixaven trams de 25 m per aguantar el sostre. La maquinària i la pala són de fabricació russa.

Al sortir fem la foto de grup i anem a veure de prop la presa de l'embassament de Mequinensa que impressiona per les seves dimensions. A partir de la presa comença l'embassament de Ribarroja que voreja el terme i poble de Mequinensa.

Ens dirigim al restaurant a dinar; com és habitual, tertúlia animada comentant aspectes variats de la visita i d'altres que sorgeixen espontàniament.

Encara tenim temps per arribar-nos al monument al miner i a la vora de l'embassament on es pot contemplar una bonica vista matisada per la llum del cel ennuvolat de mitja tarda.

En la seva transformació, Mequinensa ha sabut organitzar i exposar els trets que l'han definit a través de la història, des dels temps més antics fins a l'actualitat.

Una visita molt interessant prop de Lleida. Sempre s'aprèn amb l'Ateneu.

Carme Palau

Desembre 2012